

ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2
Administrative Skills Based on Prejudice Principles Affecting The Effectiveness of
Schools by School Administrators under Yasothon Primary Educational Service
Area Office 2

นฤมล เชื่อนคำ

Naruemon Khuenkham

จิราภรณ์ ผันสว่าง

Jiraporn Phansawang

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

Email: mt_zer_za@hotmail.com

Received: 14 February 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted: 28 April 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวม 317 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89

ผลการวิจัย 1) ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_1) และทักษะด้านเทคนิควิธี (X_2) ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ (Y_1) ด้านการบริหารทั่วไป (Y_4) ด้านการบริหารงานบุคคล (Y_3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (Y_2) ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.950$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ ทักษะการบริหาร, หลักอคติ 4, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study Administrative Skills Based on Prejudice Principles Affecting under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2, 2) to study The Effectiveness of Schools by School Administrators under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2. and 3) to find the relationship between Administrative Skills Based on Prejudice Principles Affecting The Effectiveness of Schools by School Administrators under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consists of 317 members of Educational institution administrators and teachers. The research instrument used is a questionnaire with a five-point Likert scale, ranging from 0.67 to 1.00 for validity, and with a reliability coefficient of .89.

The results showed that 1. Administrative Skills Based on Prejudice Principles Affecting under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2, the overall level is at a high level. Arranged from highest to lowest averages, they are interpersonal skills (X_3), conceptual skills (X_1), and technical skills (X_2), respectively.

2. Effectiveness of the educational institution Under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office 2, the overall level is at a high level. The averages from highest to lowest are academic administration (Y_1), general administration (Y_4), personnel administration (Y_3), and budget management (Y_2), respectively.

3. The relationship between Administrative Skills Based on Prejudice Principles Affecting The Effectiveness of Schools by School Administrators under Yasothon Primary Educational Service Area Office 2, Overall, there is a positive relationship ($r=0.950$) with statistical significance at the .01 level, which is consistent with the set assumptions.

Keywords: Administrative Skills, Prejudice Principles, The Effectiveness, School Administrators

บทนำ

ในสภาพของสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาไทยในยุคปัจจุบันเป็นการศึกษายุคสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาท พร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การศึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ซึ่งสามารถทำได้ตั้งแต่แรกเกิดตลอดจนทุกช่วงวัยของชีวิต การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐบาลต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้านรวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆตลอดเวลา เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ ในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพโรงเรียน สภาพชุมชน คุณภาพของครู ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนคุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน ควบคุม และดูแลการดำเนินงานภายในโรงเรียน ผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม จะสามารถนำพาคณาจารย์ให้ทำงานสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การบริหารสถานศึกษาต้องเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งให้สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องมีอำนาจในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

หลักอคติ 4 สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในหลายด้าน โดยเฉพาะในการแยกแยะความผิดชอบชั่วดี และการพัฒนาอุปนิสัยทั้งตนเองและผู้ใกล้ชิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับเชิงอุปการะธรรม เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจ, การเสริมสร้างพลังในการทำงาน, การครองใจคน และการบรรลุความสำเร็จของงาน การบริหารองค์กรที่ไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากผู้บริหารที่ขาดคุณธรรม มีอคติในเชิงลบต่อกัน คอยจับผิดและกล่าวโทษกัน ซึ่งนำไปสู่ความวุ่นวาย การทะเลาะกัน และการขาดความไว้วางใจกัน ผลที่ตามมาคือบุคลากรในองค์กรไม่กล้าที่จะรายงานปัญหา ไม่กล้าบอกข้อมูลที่จำเป็น เนื่องจากกลัวถูกลงโทษหรือถูกตำหนิ ทำให้การแก้ไขพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยเกิดขึ้นช้า หรือไม่เกิดขึ้นเลย เนื่องจากระบบงานไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่แท้จริงก็ไม่ได้รับการแก้ไข ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่ซ้ำซากและรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นผลเสียจากการกล่าวโทษและตำหนิซึ่งกันและกัน ดังนั้น การใช้หลักอคติ 4 ที่มุ่งเน้นความสมดุลและความเป็นธรรมสามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้ (พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาหมกุฎราชวิทยาลัย, 2525) ได้แก่ 1) ฉันทาคติ 2) โทสาคติ 3) โมหาคติ 4) ภยาคติ

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือประสิทธิผลขององค์การเป็นสิ่งที่หน่วยงานองค์การ หรือบุคคลมีความต้องการที่จะบรรลุถึงอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะบรรลุถึงนั้น จะต้องพิจารณาเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักวิชาการหลาย ๆ คนพยายามที่จะหาเกณฑ์มาวัดความมีประสิทธิภาพขององค์การ แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าของใครดีกว่ากันแต่เกณฑ์เหล่านั้นควรจะขึ้นอยู่กับการสร้างกฎ กติกา หรือเกณฑ์ที่บุคคลในองค์การเห็นพ้องต้องกัน หรือเป็นเกณฑ์ที่หน่วยงานมีอำนาจระดับบนเป็นผู้กำหนดและสิ่งสำคัญเกณฑ์การวัดโดยเกณฑ์เหล่านั้น ต้องสอดคล้องกับทฤษฎีที่ สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ในความเป็นจริงควรจะมีการวัดองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ทศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สิ่งหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดของการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน เพราะโรงเรียนไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ลงทุนในทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเงินทุน อาคารสถานที่ หรือการจัดจ้างครูมาทำการสอน การที่จะวัดประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีการวัดโดยหน่วยงานในระดับนโยบาย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะการบริหารด้วยหลักอคติ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมความยุติธรรมในการบริหาร อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าผู้บริหารหลายรายขาดความเข้าใจหรือไม่สามารถประยุกต์ใช้หลักดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอน บรรยากาศองค์กร และความร่วมมือของบุคลากร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 183 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 1,580 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะของผู้บริหารให้สามารถบริหารจัดการอย่างมีคุณธรรมและเกิดประสิทธิผลต่อองค์กรการศึกษาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 183 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,580 คน รวมทั้งสิ้น 1,763 คน จากจำนวน 183 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน และครูผู้สอน จำนวน 284 คน รวมทั้งสิ้น 317 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีจับสลาก

3. เนื้อหา

การวิจัยนี้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ประกอบด้วย ทักษะด้านความคิดรวบยอด, ทักษะด้านเทคนิควิธี, และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนประสิทธิผลของสถานศึกษาประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ, การบริหารงานงบประมาณ, การบริหารงานบุคคล, และการบริหารงานทั่วไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถามทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ธานินท์ ศิลป์จารุ, 2553) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยใช้รูปแบบ Check list

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ .89

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์แบบสอบถามทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 และประสิทธิผลของสถานศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

6.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 (X_{tt})	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ความคิดรวบยอด (X_1)	4.44	0.70	2	มาก
2. เทคนิควิธี (X_2)	4.37	0.71	3	มาก
3. มนุษยสัมพันธ์ (X_3)	4.45	0.70	1	มาก
รวมเฉลี่ย	4.42	0.70	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.42, S.D.=0.70) โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ (X_3) (\bar{X} =4.45, S.D.=0.70) ความคิดรวบยอด (X_1) (\bar{X} =4.44, S.D.=0.70) และเทคนิควิธี (X_2) (\bar{X} =4.37, S.D.=0.71) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tt})	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การบริหารงานวิชาการ (Y_1)	4.43	0.59	1	มาก
2. การบริหารงานงบประมาณ (Y_2)	4.28	0.76	4	มาก
3. การบริหารงานบุคคล (Y_3)	4.32	0.63	3	มาก
4. การบริหารทั่วไป (Y_4)	4.43	0.68	2	มาก
รวมเฉลี่ย	4.37	0.67	-	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.37, S.D.=0.67) โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ (Y_1) (\bar{X} =4.43, S.D.=0.59) การบริหารทั่วไป (Y_4) (\bar{X} =4.43, S.D.=0.68) การบริหารงานบุคคล (Y_3) (\bar{X} =4.32, S.D.=0.63) การบริหารงานงบประมาณ (Y_2) (\bar{X} =4.28, S.D.=0.76) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม

ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tt})	ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 (X_{tt})			
	ความคิดรวบยอด (X_1)	เทคนิควิธี (X_2)	มนุษยสัมพันธ์ (X_3)	การบริหารตามหลักอคติ 4 (X_{tt})
1. การบริหารงานวิชาการ (Y_1)	.769**	.854**	.741**	.810**
2. การบริหารงานงบประมาณ (Y_2)	.616**	.707**	.572**	.649**
3. การบริหารงานบุคคล (Y_3)	.612**	.712**	.616**	.664**
4. การบริหารทั่วไป (Y_4)	.889**	.896**	.885**	.915**
ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{tt})	.761**	.838**	.740**	.950**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม ($r=0.950$) และรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด ($r=0.896$) คือ เทคนิควิธี (X_2) กับการบริหารทั่วไป (Y_4) คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ($r=0.889$) คือ ความคิดรวบยอด (X_1) กับการบริหารทั่วไป (Y_4) และที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุด ($r=0.612$) คือ ความคิดรวบยอด (X_1) กับการบริหารงานบุคคล (Y_3) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สรุปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.950$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะการบริหารคือความสามารถในการจัดการงานและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของโรงเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องพัฒนาทักษะ

เฉพาะด้านที่เหมาะสมกับองค์การการศึกษา ทักษะสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ประกอบด้วย 10 ประการ เช่น วิสัยทัศน์ การบริหารองค์กร การสื่อสาร การพัฒนาหลักสูตร และจริยธรรมของผู้นำ รวมถึงทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด เทคนิควิธี มนุษย์สัมพันธ์ และการบริหารบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ ซาลินา กอและ (2561) กล่าวไว้ว่า ทักษะการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับและทุกองค์กรสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานมีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์, ทักษะทางเทคนิค, และ ทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งทักษะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนมีลักษณะเป็นองค์กรทางการศึกษาที่แตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ เนื่องจากมีเป้าหมายหลักในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีทักษะการบริหารที่เหมาะสมและครอบคลุมกับบริบททางการศึกษา โดยเฉพาะ 5 ทักษะสำคัญตามแนวคิดของเดรคและโรว์ ซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะทางความรู้ความคิด, ทักษะทางเทคนิค, ทักษะทางการเรียนการสอน, ทักษะทางมนุษย์, และ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทั้ง 5 ประการนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาทักษะการบริหารทั้ง 5 ด้านนี้อย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกฝนและการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดของเดรคและโรว์จึงถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เพื่อเสริมสร้างการบริหารงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

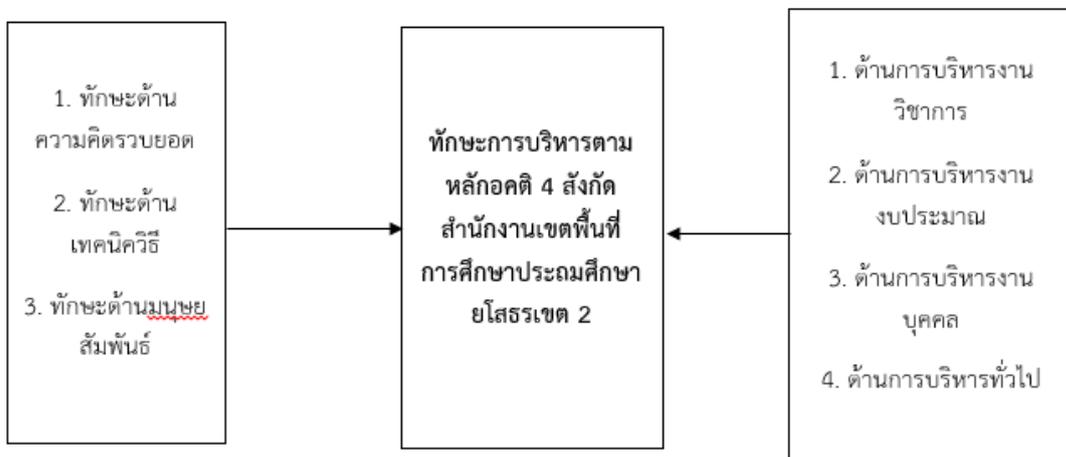
2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสำเร็จของโรงเรียนวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทศนคติที่ดี ความสามารถในการปรับตัว และความพึงพอใจของบุคลากร ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและประสานงานเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพในทุกด้าน โดยดำเนินการบริหารตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ นิษฐาติกาณ์ ดาราพันธ์ (2560) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการบริหารและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์และจุดหมายซึ่งได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเหมาะสม เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน สุขกาย และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.950$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะการบริหารคือความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ผ่านกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการบริหารในทุกด้าน โดยเฉพาะ ทักษะด้านการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในสถานศึกษา การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร และการจัดระเบียบองค์กรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ทักษะด้านการสื่อสารก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องสามารถถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ได้อย่างชัดเจน ออกคำสั่งที่เข้าใจง่าย

รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับองค์ความรู้จากการศึกษา ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา โดยทักษะเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งในด้านการพัฒนาผู้บริหารและการบริหารงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งการศึกษาค้นคว้านี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 และประสิทธิผลของสถานศึกษา การพัฒนาทักษะเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานในโรงเรียนดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สรุป

ทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_1) และทักษะด้านเทคนิควิธี (X_2) ตามลำดับ, ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ (Y_1) ด้านการบริหารทั่วไป (Y_4) ด้านการบริหารงานบุคคล (Y_3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (Y_2) ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารตามหลักอคติ 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.950$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_3) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน

2) จากผลการวิจัย ด้านการบริหารงานวิชาการ (Y_1) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการเกี่ยวกับสาระในหลักสูตรท้องถิ่นที่มีหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหา สาระสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) ทักษะด้านเทคนิควิธี (X_2) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยใช้ข้อมูลในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (Y_2) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาวิจัยด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2) ควรศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อสร้างมาตรฐานทางด้านวิชาการ

3) ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อศึกษาเชิงลึกและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กอและ, ซาลีนา. (2561). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มตลิ่งชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสฮาร์แอนด์ดี.
- นิษฐ์อติกานต์ ดาราพันธ์. (2560). ปัจจัยทางการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุทิน สุขกาย และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2562). การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 1(1), 69-78.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2563. เรียกใช้เมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.onec.go.th/th.php/book/BookGroup/19>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2. (ม.ป.ป.). ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www2.yst2.go.th/web/>.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610